

Ujumise organisatsioon ja struktuur maailmas, Euroopas, Eestis.

Tõnu Meijel

2010. aastal tähistasime kodumaise ujumise 100. aastapäeva. 1910. a. Pirita jõel esimesed Eesti ujumisvõistlused. Võistluste korraldamine on selge viide sellele, et toimus ujumisspordi alane organiseeritud tegevus. Kuigi tänapäeval oleme harjunud olema paljudes asjades esimeste hulgas, tuleb tõdeda, et maailmas alustati ujumisalase tegevusega ning ka võistlemisega siiski juba palju varem.

Ujumise nagu teistegi spordialade arengule andsid tugeva tõuke olümpiamängude uuestisünd ning 20. sajandi tormiline majanduslik areng kogu maailmas.

Esimestel kaasaegsetel olümpiamängudel 1896. aastal Ateenas kohtusid 13 riigi 285 atleeti 9 spordialal, ujumine nende seas. Üle kogu maailma rajati lugematu hulk ujulaid, ujumisharrastus levis ja kasvas ning peagi jõudis kätte aeg, mil arengu jätkumiseks oli vajalik koguneda katusorganisatsiooni alla. Alustati klubide koondamist ühtseks spordiala liiduks riikides, siis ühineti erinevates regioonides, ning jõudiski kätte aeg ülemaailmse organisatsiooni loomiseks. Tol ajal polnud kindlaid reegleid ning ühtseid nõudmisi, isegi mitte olümpiamängude ujumisvõistluste korraldamiseks. Seepärast ujuti erinevatel olümpiamängudel täiesti erinevates tingimustes: 1896. aastal toimusid olümpiaujumised meres, 1900. aastal Seine'i jõel ning 1904. aastal tillukesel järvel. Oli tekkinud terav vajadus ujumist puudutavate küsimuste reguleerimiseks.

FEDERATION INTERNATIONALE de NATATION AMATEUR (FINA)

Asukoht: Chemin de Bellevue 24a/24b 1005 Lausanne, Šveits

tel: +41 - 21/310 47 10; faks: +41 - 21/311 66 10 tööaeg: E-R 8:30-12:30 ja 13:30-17:30, kesk Euroopa aeg.

http:// www.fina.org; e-post: www.press@fina.org

Kuigi FINA esimene ja pikaajaline liider, peasekretär hr George W. Hearn väidab oma meenutustes 30 aastat hiljem, et "FINA sünd oli pigem juhuslik õnnetus kui kavatsus", oli FINA moodustamine normaalne asjade kulg. 19. juulil, 1908. aastal registreeriti Londonis, Manchester Hotellis kaheksa spordimaa: Belgia, Taani, Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Suurbritannia, Ungari ja Rootsi – eestvedamisel FINA.

Asutamiskoosoleku päevakorras oli kolm põhiküsimust:

1. Vormistada ühised reeglid olümpiamängudeks ning rahvusvahelisteks võistlusteks nii ujumises, vettehüpetes kui ka veepallis.
2. Kinnitada maailmarekordid ning kehtestada ametlikud rekordite tabelid.
3. Olümpiamängude ujumisvõistluste korraldamise kohustus ning vastutus viidi FINA egiidi alla.

See oli siiski alles algus. 2015. a. peetud FINA järjekordsel kongressil teatati, et FINA perekonda kuulub 207 riigi ujumislitu 5 kontingendilt. Laienenud on mitte ainult liikmete arv, vaid ka tegutsemisvõime ja eesmärgid.

Et oma eesmäärke paremini ellu viia, on FINA korraldanud regulaarselt nn. tehnilisi kongresse (Technical Congresses), kus arutatakse muudatusi võistlusreeglites, võistluskalendrites ja teisi nn. tehnilisi küsimusi. Vajadusel on korraldatud ka erakorralisi kongresse. Valimised FINA juhtorganitesse toimuvad kongressidel, mis toimuvad iga 4 aasta järel. Praegu juhib FINA tööd selle president dr. JULIO C. MAGLIONE, s. 1935, Uruguai), kes valiti FINA presidendiks 2009. a. ja võitis valimised ka 2013. a. Eraldi märkimist väärib presidendi pikaajaline karjäär maailma ujumise juhtimisel. Aastatel 1969-1985 Uruguai Ujumisliidu president, aastatel 1979-1983 ja 1995-1999 ASUA president ([Amateur Swimming Union of the Americas](#)), FINA Büroos aastatel 1988-1992 kui asepresident ja 1992-2009 finants juht-varahoidja.

Tööd kongresside vahel juhib ja korraldab presidendi juhtimisel 25-liikmeline kongressil valitud büroo. Büroo koosseisu valitakse juhatus eesotsas presidendiga lisaks peasekretär, (juba üle 25 aasta hr. Cornel Marculescu), finantsdirektor, 5 asepresidenti üks igalt kontinendilt, kusjuures rotatsiooni korra nn. 1 asepresident, lisaks veel ning rangelt kindlaks määratud korra järgi 15 liiget: 3 liiget Aafrikast, 4 liiget Ameerikast, 4 liiget Aasiast, 4 liiget Euroopast ja 1 liige Okeaniast.

FINA peamised tegevussuunad

- toetada ja arendada ujumisspordi arengut üle kogu maailma;
- toetada ja arendada rahvusvahelist koostööd;
- arendada ja toetada kõikidel FINA spordialadel laialdast osavõttu üle maailma, hoolimata vanusest, soost ja rassist;
- vastavalt FINA kehtestatud reeglitele ja juhenditele korraldada võistlusi ujumises, avaveeujumises, vettehüpetes, veepallis, kujundujumises, *kaljuhüpped* (M 27 m ja N 20 m). (esmakordselt MM-il 2013) ja mastersitele
- ette valmistada ning korraldada MM ja teised FINA võistlused;
- anda oma osa ujumisspordi võimaluste arendamisele üle kogu maailmas – ujulad, võistlused, koolitused. Toetada ettevõtmisi, mis aitavad ujumisala populaarsuse tõusule.

Kõiki FINA alla koondunud spordialasid – ujumine, veepall, vettehüpped, avaveeujumine ja kujundujumine, kaljuhüpped – juhivad ja korraldavad FINA tehnilised komiteed ja vastavad komisjonid.

Komiteedesse oli valitud 12 silmapaistvamat oma ala asjatundjat. Lisaks seitsmele spordialakomiteele valitakse veel 14 komiteed: spordimeditsiini -, dopingukontrolli-, sportlas-, treenerite -, rahandus-, rahvuslike alaliitude suhete -, arengu-, õigus-, meedia -, auhindade -, turundus-, ujumisvarustuse kontrolli -, baaside - ja revisjonikomitee ning 3 komisjoni: dopingu-, distsiplinaar- ja eetika komisjon.

Lisaks on veel erinevad komisjonid nagu:

FINA Igapäevased tööülesanded on:

- laiendada oma kohalolekut füüsilise liikumise aktiivsuse tõstmisel kõikide ujumisalade kaudu üle kogu maailma;
- pidevalt ajakohastada reegleid ja võistlusmäärusi (viimastel aastatel näiteks on tõusnud üha rohkem päevakorda sportlaste püüdlus oma esindusmaad vahetada);
- kindlustada fair play ja drug-free printsiipe liikmete igapäevases tegevuses;
- toetada liikmete vahelist koostööd;
- tiivustada liikmeid kaasa lööma „Swimming for All, Swimming for Life“ programmide elluviimisel kogu maailmas;

- võistluste korraldamine;
- jätkuvalt arendada FINA ürituste kalendri täiendamist, pidades silmas kaugele ulatuvaid eesmärke;
- toetada *mastersspordi* laienemist;
- kasutada massilisemalt koostööd meediaga üha suuremate inimhulkade kaasahaaramisega sportlikku tegevusse;
- kasvatada kogu maailma elanikkonna tutvustamist teadmiselega „Water is OUR World“.

FINA-s toimub väga kõrgel tasemel ujumiskohtunike koolitussüsteem (FINA kohtunikud Eestis – starterid: Andrei Divissenko, Eric Roots ja Igor Filin, referiid: Toomas Kleesment, Kaire Indrikson ja Mihhail Krupnin).

Viljeldavate spordialade tutvustamiseks ning propageerimiseks avaldatakse hulganisti publikatsioone ja regulaarseid väljaandeid, ajakirju jms. Kindlasti ei ole FINA pelgalt esindusliku funktsiooniga. Väga suur ja tänuväärne töö on ära tehtud võistlusmäärustiku osas ja veelgi suurem töö, mis paraku ehk meie igapäevases elus märkamatuks jääb, ujumise kandepinna laiendamisel. MM-i ja OM-i ujumisvõistlustest osavõtivate maade arvu poolest on ujujad kindlalt juhtival kohal. Ei saa jätta mainimata ka väga olulist külge tänapäeva spordielus – spordiala esitlemine meedias, selle reklaamimine ning loomulikult – ala sees liiguvad rahad. Just nendes lõikudes tuleb esile FINA organisatsiooni õnnestunud panus. Aasta-aastalt on FINA majanduslik haare sedavõrd suurenenud, et MM-i võistlustele saabuvaid võistkondi toetatakse märgatava rahasummaga ning FINA võistluskarusellis on liikuma hakanud kopsakad auhinnarahad. See omakorda on tõstnud tulemuste taset, meedia tähelepanu ja reklaamisummasid suurfirmadelt. FINA majandusosakond on neid hoovaid oskuslikult käsitsenud ning seetõttu FINA tiitlivõistlusi transleeritakse TV-s peale korraldajamaa otsesaadetena ka paljudes liikmesmaades.

Peale selle korraldab ja kannab FINA vastutust paljude tippvõistluste ettevalmistamise ning korraldamise eest. Olümpiamängud, maailmameistrivõistlused nii „lühikeses“ kui ka „pikas vannis“, maailma karikavõistlused, noorte maailmameistrivõistlused – see on FINA igapäevane töö. FINA võistlustest ning veidi ka nende saamis- ja arenguloost kirjutame järgmises osas.

FINA teema lõpetuseks tooksime ära 1991. aasta FINA peakontorist saadetud kauaoodatud sõnumi, mis on ülimalt tähtis Eesti Ujumisliidu arengu ajaloos, tuues kaasa pöördelisi muudatusi EUL-i tegemistesse, ning see on ühtlasi EUL-i eksisteerimise üheks alustoeaks praegu ja tulevikus:

„Dear Mr. Padar:

Please be advised that the FINA Bureau unanimously accepted the application of the ESTONIAN SWIMMING FEDERATION for membership in FINA. I will airmail all relative information when I return to the U.S. WELCOME TO THE FINA FAMILY.

Sincerely,

Ross E. Wales – FINA Honorary secretary“

9.oktoober,1991

(Hr R. Padar oli sel hetkel EUL-i president)

FINA korraldatavad võistlused

OLÜMPIAMÄNGUD (OM)

Saavutused iga nelja aasta tagant toimuvatel suveolümpiamängudel, mille programmis on ujumine kaljukindlat oma koha leidnud, on spordiala taseme määramise mõõdupuu.

Just esinemine olümpiamängudel määrab riigi, meedia, sponsorite ja üldsuse hinnangu antud spordialale.

Sellest ka siis eriline tähelepanu 50 m ujulas ja olümpiaprogrammi distantssidel näidatud tulemustele.

Nii on OM-i programm juba aastaid püsinud stabiilsena.

Uudiseks võib olla ka ujumisvõistluste programm esimestel OM-idel (Ateenas), sest programmis olid näiteks sellised ettevõtmised:

- ujumine vee all
- takistusujumine
- ujumine vetelpääste elementidega (ujumine riietes ja uppuja transportimine)jne.

Naised pääsesid OM-il starti alles 1912. **aastal** ja seda ainult 100 m vabaltujumises ning 4x100 vabalt teateujumistes, millele lisandusid 1924. aastal selili- ja rinnuliujumine.

1. jaanuarist 1953. aastal jõustus FINA otsus lugeda rinnuli- ja liblikujumine erinevateks ujumisstiilideks!

OLÜMPIAMÄNGUDE UJUMISVÕISTLUSTE (veespordialade) PROGRAMM

- Ujumine: mehed alates 1896, naised alates 1912
- Veepall: mehed alates 1900; naised alates 2000
- Vettehüpped: mehed alates 1904; naised alates 1912
- Kujundujumine: alates 1984
- Avaveeujumine 10 km: alates 2008

OM ujumisvõistluste programmi areng

MEHED

Alates 1896 – 100 m vabalt (v.a. 1900)

Alates 1900 – 200 m vabalt (v.a. 1908–1964), 200 m selili (v.a. 1904–1960)

Alates 1904 – 50 m vabalt (v.a. 1908–1984), 400 m vabalt, 100 m selili (v.a. 1964)

Alates 1908 – 1500 m vabalt, 200 m rinnuli, 4x200 m vabalt

Alates 1956 – **200 m liblikat**

Alates 1960 – 4x100 m kombineeritult, 200 m kompleksi (v.a. 1976 ja 1980)

Alates 1964 – 400 m kompleksi, 4x100 m vabalt (v.a. 1976 ja 1980)

Alates 1968 – 100 m rinnuli, 100 m liblikat

Alates 1988 – 50 m vabalt

NAISED

Alates 1912 – 100 m vabalt, 4x100 m vabalt

Alates 1924 – 400 m vabalt, 200 m rinnuli, 100 m selili

Alates 1956 – 100 m liblikat

Alates 1964 – 400 m kompleksi

Alates 1968 – 200 m vabalt, 800 m vabalt, 100 m rinnuli, 200 m liblikat, 200 m selili, 200 m kompleksi (v.a. 1976 ja 1980), 4x100 m kombineeritult

Alates 1988 – 50 m vabalt
Alates 1996 – 4x200 m vabalt

Nõuded kohtunikekogule: (minimaalsed)

2 referiid

1 järelvaataja

4 stiilikohtunikku

2 lähetajat

2 pöördekohtunike vanemat

1 peasekretär (3 abilisega)

2 vahetusametnikku

1 teadustaja

Kui automaatsed ajavõtu seadet pole siis kolm (3) ajamõõtjat raja kohta, lisaks kaks täiendavat ajamõõtjat.

Finiši vanemkohtunikku võib kasutada juhul kui ei kasutata automaatsed seadet või kolme (3) digitaalstopperit raja kohta.

Vahetustesse paigutamine:

Kui on kuni 3 vahetust, siis ujujad asetatakse ehk hajutatakse.

Kui vahetusi on rohkem, siis kuni kolmanda viimase vahetuseni paigutatakse ujujad aegade järgi. Esimeses vahetuses stardivad nõrgema ajaga või ilma ajata (NT) ujujad.

OM-ist osavõtuks on FINA kehtestanud A ja B normi. Kui rahvuslik olümpiakomitee soovib samale distantsile välja panna kaks ujujat, siis peab mõlemal ujujal olema täidetud A (OQT) norm. Kui piirduakse distantsil ühe ujujaga, siis piisab FINA (OST) normi täitmisest. Kusjuures OST aegadega ujujaid valitakse EOK-i poolt kinnitatud kvoodi alusel. Kui riigil pole esitada ühtegi vastavat ujujat, siis saab iga riik õiguse välja panna 1 mees- ja 1 naisujuja ühel võistlusdistantsil. Viimasel juhul oli kohustuslik osalemine 2015. a. MM-il Kaasanis.

Rio 2016 OM pääsu normide väljajumiseks andis FINA aega 1. märtsist 2015 kuni 3. juulini 2017. aastal. Teateujumises vastavalt 1.03.2015 kuni 31.05.2017. FINA järgib seejuures rangelt nõuet, et normid oleks välja ujutud FINA poolt kinnitatud võistlustel (MM ja maailmajagude MV-d on automaatselt lisatud nende võistluste nimistusse). Lisanõudena on näiteks FINA kohtunike tegutsemine võistlustel referiidena ja starteritena.

Teateujumistes on tagatud osavõtt OM-ist olümpiaaegsel aastal korraldatud MM-i 12 paremale teatevõistkonnale. Lisaks antakse ülalmainitud tähtaja jooksul jooksvas edetabelis 4 paremale võistkonnale osavõtu õigus. Teateujumiste arvestuses sulgub üks olümpia-aasta 31.mail. Kui riigi koondis pääseb teateujumise võistlustele, siis on tal õigus võtta lisaks 2 OST normi täitnud ujujat iga teateujumise distantsi kohta.

FINA on seadnud võistkonna suuruse piirväärtuseks OM-il maksimaalselt 52 ujujat ehk 26 naist ja 26 meest. Reguleeritud on ka vanus, nimelt naised 14. aastased ja mehed 15. aastased.

FINA võistlusreeglitest tasub veel meelde jätta konkreetseid ja täpseid nõudeid OM-i ja MM-i ujulate kohta.

50 m ujulas pikkus min 50,020 – max 50,030 m

Ujula laius 25 m, MM-il paigaldatava ujula puhul 26,00 m

Ujula sügavus min 2, soovitav 3 m

Stardipukkide tõukeserva kõrgus veepinnast 0,5-0,75 m

25 m ujulas pikkus 25,020-max 25,030

Avavee võistlustele 10 km distantsidele näiteks lasti Rios osalema 25 meest ja 25 naist. Valik tehti alljärgnevalt:

10 esimest 2015. a. MM 10 km distantsil;

9 esimest 2016. a. OM katsevõistlustelt 11.-12. juunil 2016. a.

5 iga kontinendilt parim spetsiaalselt kvalifikatsiooni võistlustelt Setubalis.

1 OM koduriigist

Karmistunud on nõuded spordivarustusele:

Mõned näited:

BL 7.1.1 Ujumisvarustus

- igal osal ainult üks valmistaja logo max 30 cm²

- 1 lipp või riigi kood/nimi max 50 cm²

BL 7.1.2. Wetsuits-avavee ujujate pikad trikood

- 1 valmistaja logo max 80 cm²

- 1 sponsori logo max 30 cm²

BL 7.1.3 Ujumismüts

- 1 tootja logo max 20 cm² mütsi eesosas

- 1 lipp või riigikood/nimi 32 cm²

- Fina partneri logo (FINA otsuse järgi)

- ujuja nimi 20 cm²

BL 7.1.5 Ujumisprillid

- 2 tootja logo a 6 cm²

MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSED (MM)

Tundub päris üllatav, et vaatamata ujumisspordi ülipopulaarsusele kogu maailmas on MM-i ajalugu suhteliselt lühiajaline. Alles läinud sajandi 70. aastate alguses, transpordi, televisiooni (NB! TV sai spordi arengkatalüsaatoriks), rahvusvaheliste suhete murrangulise arengu toetusel, otsustas FINA alustada MM-i korraldamist ning 1973. aastal Belgradis toimus I MM. Kui I MM-il osales ujumises, meeste- ja naiste veepallis, vettehüpetes, kujundujumises (1991 lisandus MM-i programmi ka avavee ujumine) 696 sportlast 47 riigist, siis X võistlustel 2003. aastal Barcelonas osales juba 2015 sportlast 157 riigist. 2007. aastal Melbourne'is oli sportlasi rohkem kui 170 riigist. Aasta enne ja aasta pärast olümpia-aastat 50 m ujulates peetavate MM-i programm kattub põhimõtteliselt OM-i programmiga. Alates 1986. aastast on kavas ka naiste ja meeste 50 m vabalt ujumine ning naiste 4x200 m vabalt teateujumine. Alates IX MM-ist, mis peeti 2001. aastal Fukokas on programmis 50 m selili-, 50 m rinnuli- ja 50 m liblikujumise distantsid naistele ja meestele ning 800 m vabalt meestele ja 1500 m vabalt naistele. Täienenud on ka vettehüpete ning kujundujumise programmid. Avaveeujumises on Fukokast alates 5 km, 10 km ja 25 km distantsid. Täiendust on tulnud ka võistlusprogrammis. Kokku jagatakse medaleid 42 distantsil. Lisandunud on 4x100 vabalt ja 4x100 kombineeritult **segavõistkondadele**.

Praegu kehtiva korra järgi toimuvad MM võistlused iga 2 aasta tagant. 2017.a. toimusid XVII MM võistlused juulikuus Budapestis. Osa võttis 179 liikmesmaad. Järgmised MM võistlused toimusid 2019. a.

Ujumise MM kestab 8 päeva – hommikuti eelujumised ning pärastlõunal poolfinaalid ja finaalid. Võistluste toimumise aeg pole üheselt määratud, kuid reeglina juulis-augustis, kuid on ka erandeid. Näiteks 1998. aastal toimus MM Austraalias, Perthis, lausa jaanuari alguses. FINA ainuke piirang MM-il on, et samale distantsile ei saa välja panna üle kahe ujuja, ning teateujumistes saab osaleda ainult üks riigi esindus. Et ujumise kandepinda laiendada, maksab FINA hoopiski liikmesriikide delegatsioonide reisi- ja majutuskulude katteks toetust. Uuendusi on ka võistlustele pääsemise osas. Nagu ikka on FINA kehtestanud normatiivid – A ja B.

Mõned tähtsad tingimused osavõtu õigusele:

- iga riik saab panna välja igas teateujumises 1 võistkonna, kus kõik startijad peavad olema täitnud ühel individuaalalal vähemalt B normi;
- A ja B norme saab täita FINA poolt aktsepteeritud võistlustel;
- igale distantsile saab registreerida kuni kaks ujujat, tingimusel, et nad mõlemad on täitnud A normi. Ühe ujuja võib välja panna ka B normiga;
- kui ujuja on täitnud normi ainult ühel distantsil, saab ta ujuda veel ühel vabalt valitud distantsil, kus ei tohi olla üles antud mõni teine sama maa ujuja;
- kui normi täitjaid pole, võib iga maa välja panna 2 nais- ja 2 meesujujat, seega neli ujujat, kes saavad startida igaüks 2 distantsil.

Jätkame loetelu FINA korraldatavate võistlustega.

LÜHIRAJA MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSED (Lühiraja MM)

Ka lühiraja MM-i korraldamiste ajalugu ei saa pikkusega kiidelda. I lühiraja MM peeti alles 1993. aasta detsembris Palma de Mallorcal, Hispaanias. Need võistlused peetakse niisiis 25 m siseujulates, samuti üle kahe aasta. Täpset võistluste korraldamise aega määratud pole, kuid põhiliselt korraldati neid märtsis–aprillis. Erandina on korraldatud ka näiteks 2004. aastal USA-s, Indianapolisis lausa oktoobrikuus. Nende võistluste areng on samuti tormiline. Kui Mallorcal oli võistlejaid vaid 313 (naisi 132) kokku 46 liikmesriigist, siis VIII Lühiraja MM-il Hiinas, Shangais oli stardis juba 578 ujujat (naisi 222) 117 erinevast riigist. Olgu siin ära märgitud, et Lühiraja MM-il korraldatakse võistlusi ainult ujumises. Kuigi võistlustel on kavas kõik samad distantsid, mis pika raja MM-il (lisaks siiski 100 m kompleksi), kestavad võistlused koos eel-, poolfinaalide ning finaalidega vaid 6 päeva. Siin on FINA samuti kehtestanud ajalimiitid ning lubab kõigil föderatsioonidel välja panna igale programmis olevale distantsile kuni 2 ujujat. Tänu FINA pidevalt paranevale majanduslikule seisule suureneb ka FINA toetus osavõtivate maade ujumislititudele osavõtukulude leevendamiseks. Kas on see tingitud Lühiraja MM-i lühikesest ajaloost või millestki muust, kuid kummaline tõsiasi on see, et näiteks Euroopa vastavad meistrivõistlused hiilgavad palju tihedama konkurentsiga. Lühiraja MM-id hakkavad toimuma samuti üle 2 aasta, järgmine niisiis 2018. a. Ka programm on veidi täienenud. Lisandunud on segavõistkondade 4x100 vabalt ja 4 x 100 kombineeritult.

Lisaks on 2018. a. Hangzhous (Hiina) toimuvatele MM-ile FINA kehtestanud osavõtuks ajanormid A ja B normatiivid. Ära on märgitud ka osavõtu teised tingimused

- ilma normideta ujujaid saab iga riik (FINA liikmesmaa) võtta kaasa 2 nais ja 2 meesujujat;
- kui normi on täitnud 1 või 2 ujujat, võib võistkonda lisada, et kokku oleks ikkagi 4 ujujat 2 nais ja 2 meesujujat;
- kui normi on täitnud 3 ujujat, siis kokku ikka 4, kuid nii, et võistkonnas oleks ujujaid mõlemast soost.

Veidi pikema ajalooga on FINA poolt organiseeritavad Maailma Karikavõistlused.

MAAILMA KARIKAVÕISTLUSED (MK – WORLD CUP)

Praegu toimiv World Cup ehk Maailma karikavõistluste seeria idee pärineb 1989. aastast. FINA ja rahvuslikud alaliidud kohandasid eelnevalt kümme aastat toimunud MK selliselt, et võistlused korraldatakse nõ. mitme etapi kapa ning lisaks iga võistluse võitjate autasustamisele hakatakse autasustama ka seeria parimaid. Kusjuures, autasudele liitusid juba kopsakad rahasummad. Kehtestati kuus erinevat kategooriat, milles igaühes selgitati parimad ja jagati preemiasummasid.

I Sprint: 50 m ja 100 ja 200 m vabaltujumises

II Keskmaa: 400 ja 800 või 1500 m vabaltujumine

III Seliliujumine: 50, 100 ja 200 m

IV Rinnuliujumine: 50, 100 ja 200 m

V Liblikujumine: 50, 100 ja 200 m

VI Kompleksujumine: 100, 200 ja 400 m

Lisandunud on teateujumised: segavõistkondade 4x50 vabalt ja 4x50 kombineeritult.

Enne praegu kehtivat korda, alates 1979. aastast korraldatud Maailma karikavõistlused, (Swimming World CUP) korraldati 8 võistkonna vahel ja nendeks võistkondadeks olid USA, Kanada, Rootsi, NSVL ja Jaapan, kellele lisandusid regionaalsed võistkonnad, nagu Okeania (Austraalia ja Uus-Meremaa), Lõuna-Ameerika ja Euroopa teiste riikide koondis.

MK osavõistluste korralduskohad on aeg-ajalt vahetunud. Nimistust on kadunud Espoo, Peterburi, Peking, kuid alati on leidunud uus korraldajalinn. Praeguseks on jõutud keerulise FINA punktitali põhjal võitjate selgitamisele, kus arvesse lähevad erinevates tsoonides ja erinevatel võistlustel teatud arvu tulemuste punktisummad ja kohad. Küllalt keeruline süsteem, kuid maailma tippujate seas ihaldusväärne eesmärk, millega kaasnevad märgatavalt heameelt tegevad rahalised auhinnad. Erinevatel eesmärkidel kasutavad erinevate ujumislitide koondised seda võistluste seeriat oskuslikult ujujate sportliku vormi lihvimiseks ning tiitlivõistluste võitude sepistamisel. Nagu mainitud, ei sattu eesmärkide saavutamist segama ka kopsakat auhinnarahad.

FINA korraldab veel alates 2000. aastast avaveejumise MM-i, siis veel maratonujumise võistlusi, kuid rohkem kui paari sõnaga tuleks peatuda meie meisterujujate seas üha enam populaarsust võitval FINA MM-il *mastersujujatele*.

Igal teisel aastal peetav *mastersujumise* MM sai alguse 1986. aastal. Tähelepanuväärne on see, et osavõtjate arv esimesel MMM-il oli 3400(!), küll ainult 19 riigist. Ja seda võib pidada jäämäe tipuks, sest 2004. aastal Riccione ja San Marino MMM-il oli osavõtjaid 8130(!!!) 68 riigist. Osavõtjariikide arv kasvab pidevalt. 2005. aastal San Franciscos oli ujujad juba 75 riigist. Eesti ujujad on neilt võistlustelt Maarjamaale toonud kapaäie medaleid. Meelde on jäänud Raiko Pachel, kes just Ricciones, 8130 ujumisfanaatiku hulgas, suutis tulla koguni kolmekordseks *mastersujumise* maailmameistriks. Ja juba kutsub pasun järgmistele lahinguväljadele. Käib äge ettevalmistumine ja agar osavõtt ning ükski MM ei lõppe meie vabariigi ujumisele tiitliteta ning medaliteta. Kiiduväärt ja aktiivne jõud ehk Eesti ujumise Welcome to Estonia oma variant.

FINA korraldavate tiitlivõistluste rea lõpetamiseks tuleb tuua uus FINA algatus – NOORTE Maailmameistrivõistlused. I NMM toimus Brasiilias, Rios 2006. aastal. EUL oma esindajaid nendele võistlustele ei saanud, kuid II NMM, mis toimus 2008. aasta suvel Mehhikos, oli EUL juba esindatud. Uue võistlusvormiga kaasneb veidi ka segadust, seda näiteks vanuseklassides. FINA Juunioride MV toimuvad 23.-28. augustini USA-s, Indianapolises. Ka sellel võistlusel on programmi lisatud segavõistkondade teatevõistluste distantsid – 4x100 m vabalt ja 4x100 m kombineeritult.

Kui veel mõned aastad tagasi oli rahvusvaheline ujumiskalender üsna pingeline ja FINA ning näiteks LEN-i võistlused kippusid kattuma, siis tänaseks on suurem segadus likvideeritud ja pingsate läbirääkimiste tulemusena on jõutud osapooli rahuldava lahenduseni .

Eelpool oli juba lühidalt juttu maailma ujumiselu katuseorganisatsiooni FINA sünnist ning tegemistest. Tõsiasi on ka see, et peale FINA sünni kulus veel ligi 20 aastat Euroopa ujumislidu, LEN-i sünnini. Kuid ujumise arenemise ja laienemise protsess oli pöördumatu.

LIGUE EUROPÉENNE de NATATION (LEN)

Asukoht:

9, rue de la Morâche – CH 1260 Nyon – SWITZERLAND

tel: +41225529999

Email: lenoffice@len.eu

LEN-i president on Paolo Barelli.

Võib näida paradoksaalsena, et kuigi Euroopas eneses pulbitses aktiivne ujumistegevus ja võistluste korraldamine kuni Euroopa meistrivõistlustena välja, pani Euroopa Ujumislidu, LEN-i sünnile aluse FINA, mis ise oli ellu kutsutud Euroopa riikide poolt.

Aga laskem faktidel juhtida meid LEN-i sünnini.

Euroopa meistrivõistluste korraldamine polnud 20. sajandi algusaastatel ammugi enam mingi põrutav idee. Siin-seal oli meistrivõistlusi aeg-ajalt välja kuulutatud ja ka läbi viidud. Küll proffide duelle sinistel radadel ning rahaliste auhindade peale võistlemisi. Nii mõndagi Austrias ja Saksamaal peetud võistlust nimetati seejuures pidulikult Euroopa meistrivõistlusteks.

Polnud ei ühtset programmi ega juhendit. Alade valik käis kapsast kaalikani. Näiteks 1901. aastal võideti euroopa meistritiitel 1200 m küliliujumises. Ujumise arengu ja ühtse organisatsiooni loomise eesmärgil võttis juhtrolli enda kätte FINA. 1913. aasta FINA kongressil tehti Euroopa riikidele ettepanek hakata korraldama euroopa iga-aastaseid meistrivõistlusi. Muide, 1913. aastal kuulusid FINA perekonda väljastpoolt Euroopat ainult 4 riiki: USA, Kanada, Lõuna-Aafrika ja Austraalia. Kuigi Austria, Belgia ja Saksamaa võtsid ideest tuld, pidurdas Inglismaa jahe suhtumine nii meistrivõistluste kui ka ühise liidu sünni.

1919. aastal Budapestis, Ungari Kuningliku Akadeemia palees toimunud FINA koosolekul taas üles tõstetud Euroopa MV idee viis tüli nii kaugele, et Saksamaa, Rootsi, Šveits ja Suurbritannia ähvardasid idee elluviimisel koguni FINA-st välja astuda.

Pärast dramaatiliste sõdade lõppemist ja aastate möödumist paistis vahepeal talveunes suikunud idee äratamiseks olevat õige aeg 1925. aastal Prahast De Saxe hotellis toimunud FINA koosolek. Jää oli murdunud. Koos otsusega korraldada I Euroopa ujumise meistrivõistlused andis FINA Euroopa riikidele ka ülesande moodustada ühtne ujumislit, mis haaraks kõiki Euroopa riike.

Nii võimegi 1926. aastal Budapestis korraldatud Euroopa ujumise meistrivõistlusi pidada LEN-i sünnihetkeks. Osa võtsid 11 riigi esindajad. Esimeseks LEN-i presidendiks sai rootslane E. Bergvall, kes juhtis LEN-i tööd kuni 1930. aastani. Teadmata põhjustel on sellest ajajärgust säilinud väga vähe materjale, kongresside ja koosolekute protokolle. Võeti vastu kolm otsust:

1. **Euroopa** MV korraldatakse iga 4 aasta järel OM vaheaastatel.
2. Erandina pidada järgmised **Euroopa** MV 1927. a. Bolognas, Itaalias.
3. Koostatud põhikirja alusel saab uus organisatsioon nimeks European Swimming League.

Nagu FINA-s nii ka LEN-is on arendamisel 7 spordiala: ujumine, veepall, vettehüpped, avaveeujumine, kaljuhüpped, masters ja kujundujumine. Kongresside vahel Euroopa ujumiselu juhtiv LEN-i büroo koosneb 17 valitud liikmest.

Igapäevast tööd koordineerivad 7 ala tehnilised komiteed, Peatudes komisjonidel võime uhkustundega ära märkida, et meie vabariigist on ujumise tehnilise komisjoni liikmeks kuulunud meie tuntud ujumistehnika guru, professor Rein Haljand.

Nii nagu FINA on samuti LEN väga töövõimeline organisatsioon. LEN-i tähtsamate ja suurimate võistluste – Euroopa meistrivõistluste (50 m ujulas) tase tõuseb iga võistlustega märgatavalt. Väga edukas on töö sponsorite ning meediaga. Kõik tiitlivõistlused transleeritakse Eurospordi kanali kaudu üle kogu maailma, rääkimata korraldajamaa otseülekannetest kodustel kanalitel. Kui pikal rajal korraldatakse Euroopa meistrivõistlusi iga teine aasta, siis lühiraja meistrivõistlused on LEN-i võistluskalendris leidnud koha igal aastal.

Tõsi küll, suures arengu ja arendamise hoos tekib FINA ja LEN-i kalenderplaanide sünkroniseerimises mõningasi häireid ja lausa kattumisi, kuid siin on võetud suund asja lahendamisele, mitte konfrontatsioonile.

Loomulikult pole LEN-i ainus ja põhimine raskuspunkt suunatud kalenderplaanile ehk tiitlivõistlustele. Lai ja aktiivne tegevus käib ujumise arendamisel ning kandepinna laiendamisel üle kogu Euroopa. Väga suurt tähtsust pöörab LEN treenerite ning ujumiskohtunike koolitamisele. Ja kui teema lõpetuseks lisada, et tänasel hetkel kuulub LEN-i liikmeskonda 52 liiget ehk 52riigi ujumislitu, siis pole just kerge leida Euroopa poliitilisel kaardil riiki, kes ei kuuluks LEN-i perekonda. EUL taasühines LEN-i perekonnaga 19. oktoobril 1991. aastal. 1995. a. oli LEN-i 48 liiget.

EUROOPA MEISTRIVÕISTLUSED (Euroopa MV)

Iga kahe aasta järel korraldataval Euroopa MV-l on üsna aukartust äratav ajalugu. Kuigi 1889. aastal Viinis peeti Euroopa MV nime all ujumisvõistlusi (peakorraldaja oli The Erste Wiener Amateur Swim Club), siis ametlikult peetakse Euroopa MV nurgakiviks siiski 1926. aasta augustis Budapestis korraldatud võistlust. Et meistrivõistluste ajaloole veidi vürtsi lisada, olgu teada, et ujula pikkus oli 33,33 m ning võistlused peeti 5-päevastena. Euroopa 28. meistrivõistlused toimusid 2006. aastal taas Budapestis ning olid samas LEN-i meistrivõistluste juubeliürituseks. Oma 80-aastase arenguloo tulemusena kuuluvad 7-päevaste meistrivõistluste programmi juba tuttavad spordialad: ujumine, vettehüpped, veepall, kujundujumine. Ujumise programm on alates I meistrivõistlustest, kus oli kavas 6 ujumisdistsantsi, kasvanud 38 võistlusdistsantsiga suurvõistluseks. Lisatud on veel segavõistkondade 4x100 m teateujumised, nii vabalt kui kombineeritult. Laienenud on ka näiteks vettehüpped: 1926. aastal kavas olnud kahest alast on tänaseks saanud juba 10. LEN ei püstita võistlustele pääsemiseks mingeid ajanorme. Pikka aega oli ainsaks piiranguks see, et igale distantsile sai iga riik üles anda kuni kaks uujat (alates 1962. aastast). Tänaseks on see piirang kadunud ja iga riik saab üle seada kuni 4 uujat, kuigi poolfinaalidesse ja finaalidesse kandideerib siiski igast riigist vaid kaks uujat. Meistrivõistlused korraldatakse tavapäraselt juulikuus, kuid olümpiaaastatel pannakse Euroopa treenerite meisterlikkusele uujate ettevalmistamisel kõva väljakutse, sest võistlused korraldatakse hoopiski tavatutel tähtaegadel, näiteks 2008. aastal märtsikuus. Ujujad ja treenerid saavad oma ülesannetega hästi hakkama ning tulemuste areng jätkub kõigest hoolimata. *Masters*ujumise esimesed Euroopa MV toimusid 1985. aastal.

Pikal rajal korraldatakse LEN-i lipu all veel iga-aastaseid juunioride meistrivõistlusi ning Euroopa lühiradade meistrivõistlusi (täis programm koos segavõistkondade teateujumistega). Lisaks veel ENOF iga 2 aasta tagant. Juuniorid alustasid Linköpingis (Rootsi) 1987. aastal ja lühirajad alguses sprindi meistrivõistlustena, hiljem praeguse laienenud programmiga, Gelsenkirchenis (Saksamaa) 1991. aastal. Esimestel lühiraja Euroopa MV-l tehti sini-must-valge lipu all mehetegusid meie uujate poolt. Indrek Sei võitis pronksmedali 100 m kompleksujumises.

Kontingendi *masters*ujujad hakkasid omavahel mõõtu võtma 1987. aastal Blackpoolis (Suurbritannia).

Kui eelnevatele võistlustele lisada veel igal aastal toimuvad Põhjamaade meistrivõistlused ning Põhjamaade noorte meistrivõistlused, millest EUL-i koondised tulemuslikult osa võtavad, siis jõuamegi meie oma tähtsamate võistlusteni, milleks on kahtlemata Eesti MV-d.

Kuigi ujumiselul oli hea hoog sees, tuleb tõdeda – Eestit polnud siiski ei FINA ega ka LEN-i asutajate hulgas.

1910. aastal Pirita jõel peetud ujumisvõistlused võimaldas meil 2010. aastal ujumise 100. aastapäeva pühitseda. 1.(13.) augustil 1910. aastal peetud „Kalevi“ 17 „numbrist koosneva“ võistlusujumise kavas oli 50 m ja 300 m ujumine. 300 m ujumise distantsil oli võitja A. Õunpuu ning ajaks märgiti talle 7 minutit ja 47 sekundit. Esimesed ujumiskursused Eestis toimusid Tallinna „Kalevi“ eestvedamisel Pirita jõel juba 1912. aastal. Kuigi vabariigi esimesed ujumise meistrivõistlused toimusid 1919. aastal Pirita jõe 25 m ujulas, jõuti esimese katusorganisatsioonini – EKRAVE loomiseni alles 1922. aastal.

EESTI UJUMISLIIT (EUL)

Asukoht: Tondi 84, 11316 Tallinn, Eesti

tel + 372 6031560

www.swimming.ee

estswim@swimming.ee

Toome siinkohas mõned näited meie ujumise arengu ajaloost.

1910 – 1. augustil peeti Pirital „Kalevi“ korraldatud ujumisvõistlused, kus oli kavas 50 ja 300 meetrised distantsid, viimase distantsi võitis Anton Õunapuu 7.47-ga. Võistlusujumise ajastu Eesti pinnal oli alanud.

1911 – Richard- Aleksander Tiswelt võistles esimese Eesti sportlasena Jaapanis, tulles Nagasakis 10 km ujumises teiseks.

1912 – mais avati Pirital spordiseltsi „Kalevi“ maja, mille arhitekt oli Karl Burman. Samuti valmis 8 meetri kõrgune vettehüppetorn.

1913 – Anton Õunapuu lõpetas Helsingi Ülikooli Võimlemise Instituudi ja asus tööle elukutselise võimlemisõpetaja ja ujumise magistrina.

1914 – spordiselts Tulevik alustas Viljandis kursuste korraldamist kergejõustikus ja ujumises, mida juhatas Anton Õunapuu.

1915 – toimusid üksikud ujumiskursused.

1916 – ujumistegevus oli tagasihoidlik ning puuduvad kirjalikud ülestähendused võiduujumise kohta.

1917 – Karl Kleini juhtimisel korraldati suve jooksul kaks ujumiskursust.

Pirita jõe ehitati 25-meetrine ujula. „Kalevi“ juurde asutati veespordi osakond.

1918 – juulikuus Pirita jõe basseinis korraldatud võistlustel ujus Arnold Ernesaks 100 m rinnuli 1.39,2-ga. Esmakordselt demonstreeriti Eestis veepallimängu.

1919 – 2.-3. augustil peeti Pirital esimesed ülemaalsed esivõistlused ujumises. Johannes Lauba võitis kaks esikohta (25 m vabalt ja 100 m rinnuli). Aastatega võitis Johannes Lauba viis Eesti meistritiitlit.

1920 – korraldati katsevõistlused Antverpeni olümpiamängudele pääsuks, kuid tulemused jäid tagasihoidlikeks.

1921 – Alfred Raig võitis Pirital Eesti meistrivõistlustel 50 m vabaujumise 40,4-sekundiga.

Võistlused toimusid juuli alguses kui veetemperatuur Pirita jões oli 17 kraadi.

Tartus toimus üleriigiline kooliõpilaste olümpiaad. Neidudest võitis ujumises kõik kolm kavas olnud ala Lydia Tippo, kes läbis 50 meetrit 46,9-ga, noormeestest oli kolme alavõiduga edukaim Eugen Neumann.

1922 – Herbert Raig valitses aastaid Eestis pikematel vabaujumise distantsidel, võites kokku 10 meistritiitlit.

Moodustati Eesti Kerge-, Raske- ja Veespordiliit (EKRAVE Liit).

1923 – Emma Rosenberg saavutas esimese naisujujana Eesti meistrivõistlustel kolm esikohta, kokku võitis ta kaheksa meistritiitlit.

Kalevi uujate treeneriks oli kutsutud sakslane Paul Andreas, kes õpetas uujatele esmakordselt selilikrooli.

1928-Märtsis avati Aia tänaval Eesti esimene sisebassein, mõõtmetega 19,2 x 4 m.

1929 – Evald Ernesaks võitis esimese meesujjana meistrivõistlustel kolm individuaalset meistritiitlit. Oma karjääri jooksul võitis ta kokku 12 meistrikulda.

Suvel EKRAVE Liit astus LEN-i liikmeks

1930 – Eesti meistrivõistlused peeti jälle Pirital ning basseini oli täiendatud jõepoolt sillaga ja veeväli nõõridega jagatud 2 meetri laiusteks radadeks, nagu see välismaal basseinides kombeks oli.

1931 – Esmakordselt selgitati Eesti ujumismeistrid looduslikult kaunis Elva Verevi järvel. Elva oli sõjajärgseil aastail meie ujujate üks lemmik treening- ja võistluspaiku.

1932 –

Võimlemisjuhi Ernst Iidla õhutusel siirdus suvehooajal Haapsallu ujumiskursusi organiseerima noor hakkaja entusiast Herbert Rachmann, kellel jätkus energiat ujumisõpetust jagada kõikjal Eestis, kus veekogusid. Rachmanni juhendamisel jõudsid ujumises tippu Egon ja Boris Roolaid, Endel Edasi, Endel Press, Ruth Käsnapuu ja veel paljud ujumishuvilised noored.

1933 – Erich Mõtlik oli tolleaja Eesti edukaim veesportlane. Ta võitis ujumises 23 ja veepallis 13 Eesti meistritiitlit. Pikki aastaid oli ta tunnustatud spordipedagoog. Kuna sel perioodil piirdusid ujujate rahvusvahelised sidemed põhiliselt Soome ja Lätiga, siis Mõtliku kaalukaim rahvusvaheline saavutus veerajal oli kolmel järjestikusel aastal Riia linnavalitsuse poolt väljapandud karika võitmine. Kolmas võit kindlustas Mõtlikule karika jäädavalt.

1934 – augustil toimus esimene Eesti-Soome maavõistlus ujumises ja vettehüppetes, mille Pirita jõe basseinis võitsid ülekaalukalt soomlased.

12. juunil asutati Eesti Veespordi Liit.

1935 – Registreeriti Eesti Veespordi Liidu põhikiri, esimeheks valiti Voldemar Puhk.

1936 – Egon ja Boris Roolaid võistlesid esimeste Eesti ujujatena Berliini olümpiamängudel.

16. augustil avati Vana-Mustamäel Johan Musta rajatud supelasutus, kus välisujula mõõtmetega 50x13 meetrit, mille vett valmistati ette looduslikes eelsoojendusbasseinides.

1938 – Eesti Veespordi Liit korraldas Koitjärvel ujujatele kümnapäevase ühiskaagri, kus juhendajaks oli Amsterdami olümpiavõitja 1500 m vabaujumises rootslane Arne Borg.

1939 – Georg Ots, hilisem tunnustatud laulja, võitis Eesti meistrivõistlustel 1500 m vabaujumises kuldmedali. Viimase võistluse veerajal tegi Georg Ots 1946. aastal

1940 – Egon Roolaid võitis oma viimased Eesti meistritiitlid ning kuulus 20. augustil viimast korda Eesti koondisse. Individuaalseid meistritiitleid võitis Egon Roolaid kokku 18. Järgmisel aastal toimunud juuniküüditamisel viidi Egon ja Boris Roolaid Siberisse, kust nad enam tagasi ei tulnud.

1945 – Peeter Saar oli esimene Eesti ujuja, kes N Liidu meistrivõistlustelt võitis medali – pronksi.

1947 – Pirita jõel peeti esimesed Eesti pikamaaujumise meistrivõistlused. Meestest võitis kahe kilomeetri pikkuse võistlusmaa Endel Edasi.

1948 – Paul Agurauja püstitas esimese Eesti ujujana N Liidu noorterekordi ja võitis esimesena üleliidulise noortemeistritiitli 100 m rinnuliujumises.

Endel Edasile, Endel Pressile ja Gunnar Pärõnile omistati esimeste Eesti ujujatena N Liidu meistersportlase nimetuse.

Endel Edasi võitis esimese eestlasena N Liidu meistrivõistluste kulla, olles kiireim 400 m rinnuliujumises.

1950 – Gunnar Pärõn kroolis esimese eestlasena 17. märtsil Tallinnas 100 meetrit ajaga alla ühe minuti – 59,9-sekundiga.

Maikuu alguses peeti kitsukeses Aia tänava ujulas esimene ajalehe „Noorte Hää!“ karikavõistlus, mis jäi viiekümneks aastaks Eesti ujumise põnevamaks võistkondlikuks jõuprooviks.

1951 – Vaike Strandberg võitis N Liidu meistrivõistlustel kaks liblikujumise meistritiitlit ja täitis esimese Eesti naisujujana meistersportlase normi.

Gunnar Mägi alistas esimese eestlasena 20. minuti piiri 1500 m vabaujumises (19.56,6).

1952 – Endel Edasi kuulus N Liidu olümpiakoondisse Helsingis 100 m vabaujumises ja võitis sel distantsil ka N Liidu meistritiitli. Eesti meistrivõistlustel saavutas Edasi 20 kulda üksikaladel.

Oma olümpiastardi tegi Helsingis ka Endel Press 1500 m vabaujumises. **1956** – Ulvi Voog võitis N Liidu spartakiaadil 100 m ja 400 m vabaujumises kuldmedalid. Eesti meistritiitleid üksikdistantsidelt võitis Ulvi Voog- Indrikson 17. **1957** – Eve Uusmees ujus Leipzgis N Liidu ja Saksa DV maavõistlusel end maailmaklassi, läbides 100 m rinnuli – 1.21,6 ja 200 m rinnuli – 2.56,0. Ulvi Voog võitis ülemaailmsel üliõpilasmängudel Pariisis kuldmedalid 100 ja 400 m vabaujumises. Aasta lõpus valiti Ulvi Voog Eesti populaarsemaks sportlaseks.

1959 – Heldur Lauritsa 200 m rinnuli 2.40,3-ga, oli hooaja kolmas tulemus maailmas.

12. juulil avati Järvakandis esimene 50-meetrine kunstlikku eelsoojendusega välisujula. Eestis.

1960 – Veiko Siimar jõudis esimese eestlasena olümpiamängudel finaali, saavutades Rooma olümpiamängudel 100 m seliliujumises 1.04,6-ga kaheksanda koha. Eesti meistritiitleid võitis Veiko Siimar seliliujumises 10 ja kuulus kahel korral Euroopa rekordi püstitanud N Liidu 4 x 100 m kombineeritud teateujumise meeskonda.

N Liidu olümpiakoondisse kuulusid ka Ulvi Voog, kes oli N Liidu 4 x100 m vabalteateujumise naiskonnaga kaheksas ja Eve Uusmees- Maurer.

Meie riiki tabanud saatusliku ajaloo tõmbetuuled ei jätnud mõju avaldamata ka vabariigi igapäevasesse ujumisellu ning organisatsioonidesse. Sestap tooksime siin lugeja ette väljavõtte Eesti Ujumisliidu Põhikirjast, punkt 6.

6. Liit on 1922. aastal asutatud EKRAVE Liidu ja 1934. aastal sellest eraldunud EVL-i õigusjärglane ning selle tegevus on taastatud 28. oktoobril 1989. aastal.

Juba 1923. aastal andis EKRAVE (Eesti Kerge-, Raske- ja Veespordi Liit oli [1920](#) asutatud Eesti spordiliit.[\[1\]](#)) välja esimesed ujumise ja vettehüpete võistlusmäärused. 1928. aasta 5. märtsil asutati EKRAVE juurde veespordi osakond, mis oli 1934. a. asutatud EVL eelkäija, FINA liikmeks astus EKRAVE 1927. aastal (mõningaste asjaajamiste tegemata jätmise pärast arvati EKRAVE küll ajutiselt FINA liikmeskonnast välja, kuid hiljem liikmestaatus taastati). LEN-i liikmeks astus EKRAVE 1929. aastal. EUL osalemine LEN-is taastati 19. oktoobril 1991. a. Tähelepanuväärsena ja just tänapäeval eeskujuks oleva tegevusena võib tuua üleriikliku kohtunike kursuste korraldamise ning Kohtunike kogu moodustamise 1932. aastal. EVL-i tõsist ettevõtmist ilmestab ka tõeliselt lai haare ja julge pealehakkamine. Kuidas teistmoodi

võikski kommenteerida tõsiasi, et 1938. aastal saatsid EVL-i 16 liikmes klubi suvisesse ühistreening laagrisse koguni 73 ujujat!!!

9. veebruaril 1991. a. moodustati Eesti Ujumisliit, mis õigusjärglasena jätkas Eesti Veespordi Liidu tegevust. Presidendiks valiti Raivo Padar.

Nagu eespool mainitud liitusime me taas 1991. aastal nii FINA kui ka LEN-i perekonnaga. EUL-i põhikiri on juba algusest peale kooskõlas FINA ja LEN-i põhikirjadega.

27.septembril,2013.a.Võeti Eesti Ujumisliit Põhjamaade Ujumisliidu (Nordic Swimming Federation-NSF) täisliikmeks Edinburgis (Šotimaa).NSF erakorralisel kongressil. Poolt hääletasid Rootsi, Taani, Soome, Island ja Fääri saared, vastu oli Norra.

EUL-i eesmärgid, ülesanded ning nende täitmise kindlustamine kajastub EUL-i põhikirjas.

8. Liidu eesmärkideks on ujumisalade arendamise kaudu tipp-, võistlus- ja rahvaspordi tasemel sportlike eluviiside propageerimine, ujumisalade kandepinna laiendamine ja sportliku taseme tõstmine.

9. Liidu ülesanneteks on:

- 1) oma liikmete ühishuvide kaitsmine, esindamine ja koostöö arendamine riigiasutustega, kohalike omavalitsustega, teiste juriidiliste isikute ja üksikisikutega nii kodu- kui välismaal;
- 2) teostada koos Liidu liikmetega ujumiselu planeerimist ja korraldada vastavat koolitust;
- 3) vabariiklike tiitlivõistluste, rahvusvaheliste võistluste ja teiste spordiürituste korraldamine ning rahvusvahelistele võistlustele koondise lähetamise organiseerimine, liikmetele treeninguteks meetodiliste materjalide hankimine; sportlaste, treenerite, kohtunike, liidu liikmete ja toetajate autasustamine ning stipendiumite määramine;
- 4) korraldada vabariigi parimatele ujujatele ettevalmistust osavõtuks rahvusvahelistest tiitlivõistlustest.

10. Eesmärkide saavutamiseks ja ülesannete täitmiseks Liit: - viib läbi tasulisi spordiüritusi; - võtab vastu varalisi annetusi ja eraldisi; - teostab tehinguid Liidu kasutuses ja omanduses oleva ning tema põhieesmärgi saavutamiseks vajaliku varaga; - sõlmib sponsor- ja reklaamlepinguid; - korraldab kasumit mittetaotleval viisil sportlikku tegevust, organiseerib võistlusi ja üritusi, osavõtte võistlustest, toetab ja autasustab sportlaseid, treenereid, kohtunikke, juhte; - stimuleerib spordiliikumise arendamisel silmapaistnuid isikuid ja organisatsioone, annab välja stipendiume.

Erinevus FINA ja LEN-iga on see, et EUL on põhiliselt keskendunud ainult ujumise arendamisele. Hoo on sisse saanud veepall ja kujundujumine. Rõõmustab siinjuures tõsiasi, et aastast-aastasse tugevneb tegevus meisterujumise osas. EUL-i esindajad, EUL-i liikmeteks olevate klubide meisterujujad, võtavad üsna arvukalt osa FINA ja LEN-i organiseeritud meistrivõistlustest meisterujujatele. EUL-is töötab aktiivselt meisterujumise komisjon. Aktiivselt on hakanud arenemine avavee ujumine, lisaks etappidele peetakse juba aastaid vabariigi MV ja osaletakse aktiivselt rahvusvahelistes võistlustel, 2019.a.MM võistlustel olid stardis 2 ujujat.

Väikese tagasivaatena võiks meenutada, et pikemaid ujumismatku harrastanud Aleksander Laas tegi juba 1931. aastal ujumisi Kalarannalt Aegnale ja Naissaarele ning tagasi Piritale. 2007.a. juulikuus ujus 3 ujujat piki Emajõe Jõelähtmelt Tartusse, läbides ujudes üle 50 km. Sellele järgne meie pikamaaujumise tippentusiasti Bruno Nopponeni ujumismatk Soomest Eesti Vabariiki.

Üha rohkem kostab entusiastide hääli ja ehk leidub ka eestvedajaid, kes sooviksid neid õilsaid veespordialasid arendada, ja ega siis ka EUL pealtvaatajaks jää.

Ka veepall pole veel päris unarusse vajunud. Meie vaprate mastersite veepallurite koondis on erinevatel rahvusvahelistel võistlustel mõnelgi riigi koondisel selja prügiseks teinud.

EUL-i tegevust juhib 9-liikmeline EUL-i juhatus, kes valib oma liikmete hulgast presidendi.

Olgu siinkohas lisatud meie ujumisjuhtide täielik nimekiri. (T. Viilep ja T. Kleesment)

Eesti ujumisjuhid

19. detsembril 1922. aasta moodustati EKRAVE Liit (Eesti Kerge-, Raske- ja Veespordiliit), esimees Johannes Kauba (28.09.1886 Rakvere – 21.02.1939 Tallinn).

5. märtsil 1928. aastal moodustati EKRAVE Liidu juurde Veespordi osakond, mille esimeheks määrati Julius Simpmann- Vambola (4.12.1876 Tallinn – 25. 06.1949 Tallinn)

15. mail 1934. aastal moodustati Eesti Veespordi Liit

Eesti Veespordi Liidu juhatuse esimehed (aastatel 1934 – 1940)

27.05.1934-10.02.1935	Artur-Alfred Lobjakas (12.09.1898 Tallinn – 17.01.1983 Tallinn)
10.02.1935-3.05.1937	Voldemar Puhk (11.12.1891 Viljandi - 3.05.1937 Tallinn).
2.06.1937-26.02.1939	Elmar Urov (20.02.1906 – 7.02.1943 Severullag, Sverdlovski obl)
26.02.1939-31.12.1940	Hans (Ants) Kukk (23.01.1886 Orjaku k. Tuhalaane v. Viljandimaa - 26.08.1942 Dolinskoje, Karaganda obl)

Eesti NSV veespordisektsiooni presiidiumi esimehed (aastatel 1946 – 1959)

27.02.1946-05.1946	Edith Elgas (23.12.1913 Tallinn – 23.02.1995 Tartu)
05.1946-12.1947	Erich Mõtlik (5.05.1912 Tallinn – 24.02.1998 Tallinn)
12.1947-05.1949	Paul Stamm (Pavel Štamm) (1901 Tallinn -1967)
05.1949-1951	Anatoli Org (6.09.1921 Tallinn – 21.08.1985 Tallinn)
1951-11.07.1959	Roman Nittim (24.08.1921 Tallinn – 9.06.2001 Tallinn)

Eesti NSV Ujumisföderatsiooni presiidiumi esimehed (aastatel 1959 – 1990)

11.07.1959-1963	Roman Nittim (24.08.1921 Tallinn – 9.06.2001 Tallinn)
1963-11.05.1968	Viktor Mäeküngas (23.02.1919 Tartu – 9.11.1969 Tallinn)
11.05.1968-12.05.1972	Rudolf Meijel (24.04.1914 Tartu – 26.12.2006 Tallinn)
12.05.1972-19.10.1976	Eli Kaldma (21.04.1921 Haapsalu – 2.10.1999 Kuusalu)
19.10.1976-1.11.1980	Rein Ristlaan (25.04.1933 Tallinn – 31.12.2007 Tallinn)
1.11.1980 – 29.11.1986	Helmo Riisma (2.02.1928 Tori vald – 18.11.2016 Tallinn)
29.11.1986-9.02.1990	Raivo Padar (4.11.1940 Tartu)

Eesti Ujumisliidu juhatuse (28. oktoobril 1989.a. taastati Eesti Veespordi Liidu õigusjärglasena) presidendid (aastast 1990)

9.02.1990-25.10.1992	Raivo Padar (4.11.1940 Tartu)
25.10.1992-9.02.1996	Rein Haljand (12.05.1945 Tallinn)
10.02.1996-1.03.1998	Mati Kebina (27.08.1947)
1.03.1998-12.04.2005	Toomas Saks (24.02.1959 Tallinn)
12.04.2005-21.10.2008	Indrek Sei (26.07.1972 Tallinn)
21.10.2008-19.11.2012	Evelyn Sepp (13.07.1972 Tallinn)
19.11.2012-15.10.2016	Karol Kovanen (7.01.1978 Tallinn)
15.10.2016-23.03.2019	Karol Kovanen (7.01.1978 Tallinn)
23.03.2019 -	Simon Renno (04.04.1987)

Juhatus valitakse olümpiamängude järgsel aastal 4 aastaks. Igapäevast tööd korraldab EUL-i sekretariaat, mis praegusel hetkel koosneb kahest palgalisest töötajast: Peasekretär Pille Tali ja tehniline sekretär Toomas Kleesment. Lisaks veel „Õpime ujuma“projektijuht Kristi Mäesepp kommunikatsioonijuht Liina Laul, avaveeujumise projektijuht Kristiina Arusoo ja koolituse projektijuht Vladimir Kunitson.

Andmed seisuga 2020.

Põhilised pidevad tööülesanded on iga-aastane võistluste üldjuhendi vastuvõtmine ja selle täitmine, EUL-i koondiste lähetamine tiitlivõistlustele, aastaelarve koostamine ning täitmine, EUL-i arenguplaanis ettenähtud ülesannete elluviimine, ehk lühidalt kogu ujumiselu organiseerimine jne.

Juhatusse pädevusse kuuluvad:

- 1) üldkoosoleku ettevalmistamine ja selle otsuste elluviimine;
- 2) liikmete vastuvõtmine ja liikmeskonnast lahkumise otsustamine;
- 3) Liidu tegevuskavade väljatöötamine ja kinnitamine, Liidu tegevussuundade ja eelarve koostamine ning kinnitamine, nende esitamine kinnitamiseks üldkoosolekule;
- 4) Liidu liikmete koostöö koordineerimine ja nendevaheliste vaidlusküsimuste lahendamine;
- 5) välissuhete korraldamine ja koordineerimine, rahvusvahelistesse spordiühendustesse ning üleriigilistesse ühendustesse astumise ja sealt lahkumise otsustamine;
- 6) Liidu komisjonide ja institutsioonide moodustamine ning koosseisude nimeline kinnitamine;
- 7) Liidu sekretariaadi struktuuri, töötajate arvulise koosseisu, ametijuhendite ja palgatingimuste kinnitamine;
- 8) töölepingute sõlmimine Liidu töötajatega (sh Liidu peatreener);
- 9) Liidu kinnisasjade või registrisse kantud vallasasjade võõrandamise või asjaõigusega koormamise otsustamine ning vastavate tingimuste kinnitamine;
- 10) loa andmine laenu võtmiseks ja andmiseks, laenu suuruse kindlaksmääramine;
- 11) Liidu autasude süsteemi ja sümbolika kavandite väljatöötamine;
- 12) Liidu võistluste ja ürituste kalendri, võistluste juhendite ja eelarvete, koondvõistkondade, kohtunikekogu ning treeneritekogu koosseisude ning nende juhtide nimeline kinnitamine;
- 13) toetuste ja stipendiumite määramine sportlastele, teenekatele treeneritele ja juhtidele;
- 14) muude sportlikku tegevust ja ühissetevõtmisi puudutavate üldküsimuste lahendamine.

EUL-i kõrgeim organ on EUL-i Üldkoosolek, mida korraldatakse igal aastal märtsikuus.

Üldkoosoleku pädevusse kuulub:

- 1) põhikirja muutmine ja Liidu eesmärkide muutmine;
- 2) Liidu lõpetamise, ühinemise või jagunemise otsustamine;
- 3) Liidu liikmemaksude ning litsentsimaksude määra ja tasumise korra kehtestamine;
- 4) lõppenud majandusaasta ja revisjonikomisjoni aruande kinnitamine;
- 5) aasta tegevussuundade kinnitamine;
- 6) Liidu presidendi, juhatuse liikmete ja revisjonikomisjoni liikmete valimine;
- 7) Liidu lipu ja autasude statuutide kinnitamine;
- 8) juhatuse või revisjonikomisjoni liikmetega tehingu sõlmimine või tema vastu nõude esitamise otsustamine ja selles tehingus või nõudes liidu esindaja määramine.

Üldkoosolek kinnitab läinud kalendriaasta tegevus-, majandus-, ja revisjonikomisjoni aruande, jooksva aasta tegevuskava ning eelarve, liikme- ja litsentsimaksud, muudatused põhikirjas ning vajadusel korraldatakse juhatuse või revisjonikomisjoni liikmete valimisi. Revisjonikomisjoni valitakse kolm liiget.

Võistlusspordi arendamisega seotud küsimustega tegeleb EUL-is treeneritekogu, kes valib iga 4 aasta järel juhatuse. (2016 valiti treeneritekogu juhatuse esimeheks Mihhail Stungar Tartu Ujumisklubis). Juhatuses on 9 liiget.

treeneritekogu ja treeneritekogu juhatuse tegevusvaldkonda kuuluvad:

1. Esindusvõistkondade nimekirjade esitamine EUL-i juhatusele – TrKJ
2. Iga-aastase kalenderplaani ettevalmistamine koostöös EUL-i sekretariaadiga – TrK
3. Üldjuhendi kaasajastamine koostöös EUL-i juhendikomisjoniga – TrKJ
4. Treeningmetoodikat ja -juhtimist puudutavad küsimused
5. Ala arengut puudutavad küsimused – TrK, TrKJ
6. Valdkondi (tippsport, noortesport, õppestipendiumid, riiklikud toetused, võistlusprogrammid jne) puudutavad küsimused – vastavad komisjonid.

(väljavõtte treeneritekogu tegevusjuhendist)

Eri valdkondi puudustavaid küsimusi lahendavad moodustatud komisjonid: Eesti Ujumisliidu kutsekomisjon (esimees Vladimir Kunitson), Tr,kogu Juhatuse, 9 liiget

EUL-i moodustavad liikmesklubid

17. Liidu liikmetel on õigus:

- 1) osaleda ja olla esindatud Liidu kõigil üritustel ning tegevustes;
- 2) kasutada Liidu poolt loodud sportimistingimusi vastavalt Liidus kehtestatud korrale;
- 3) osaleda oma esindajate kaudu üldkoosolekute töös, seada üles oma esindajaid valimisteks liidu organitesse;
- 4) esindada Liitu selle juhtorganite volitusel teistes organisatsioonides ning üritustel;
- 5) esitada arupärimisi ja ettepanekuid Liidu valitavate organite tegevuse kohta ning saada Liidu tegevusest teda huvitavat informatsiooni;
- 6) esitada Liidu juhtorganitele taotlusi materiaalse ja moraalse toetuse saamiseks;
- 7) kasutada vastavalt kehtestatud korrale Liidu sümbolikat ja Liidu vara;
- 8) kutsuda tagasi oma esindajaid Liidu valitavatest organitest ja Liidust välja astuda.

Liidu liikmed on kohustatud:

1) järgima Liidu põhikirja ning teisi Liidu organite poolt oma pädevuse piires kehtestatud akte; 2) pühenduma ujumisalade arendamisele ja kaasa aitama ujumisalade harrastuse kasvule;

3) osalema oma esindajate kaudu korraliste ja erakorraliste üldkoosolekute ning valitavatesse organitesse kuulumisel nende töös;

4) tasuma õigeaegselt Liidu liikmemaksu;

5) kasutama heaperemehelikult ning säästlikult Liidu vara;

6) hoidma ja kaitsma Liidu head nime, seisma Liidu eesmärkide ja põhimõtete eest.

Liidu liikmeteks võivad olla mittetulundusühingutena ning avalik-õiguslike spordikoolidena registreeritud juriidilised isikud, kes tunnustavad ja täidavad käesolevat põhikirja, osalevad aktiivselt liidu tegevuses ning tasuvad ühekordset sisseastumismaksu ja regulaarselt liikmemaksu.

Tänase seisuga kuulub EUL-i ridadesse 42 klubi, kuid see arv on muutuv suurus, sest osad klubid lõpetavad tegevuse, samas sünnib järjest juurde uusi klubisid, kes on huvitatud liitumisest EUL-iga.

EUL korraldab igal aasta vabariigi meistrivõistlusi Aboluutarvestuses, juunioridele ja noortele, seda nii 25 kui ka 50 mujulas.

Juba mitmeid aastaid on korraldatud Eesti Karikavõistlusi. Lisaks kolme etapiline Noortesari, mis peetakse igal aastal NS finaali võistlusega. Rotatsiooni korras iga kolme aasta tagant ka 50 m ujuõas Baltimaade meistrivõistlusi. Pikka aega oli eliitvõistluseks Eesti-Soome maavõistlus. Esimene maavõistlus toimus 1934.a Tallinnas. ja seni viimane 2014 .aastal Espoos, Soomes . Skoor on kahjuks seni Soome kasuks 3 (33) - 17

EESTI-SOOME MAAVÕISTLUS UJUMISES 1934-1939 ja 1991-2014

EESTI – 3, SOOME – 25

1. 1934, Tallinnas	Eesti-Soome	25:42	0-1
2. 1935, Turus	Eesti-Soome	31:39	0-2
3. 1936, Tallinnas	Eesti-Soome	34:36	0-3
4. 1937, Viiburis	Eesti-Soome	31:39	0-4
5. 1938, Tallinnas	Eesti-Soome	29:41	0-5
6. 1939, Lappeenrannas	Eesti-Soome	25:35	0-6
7. 1991, Tallinnas	Eesti-Soome	161-220	0-7
8. 1992, Espoos	Eesti-Soome	155-221	0-8
9. 1993, Tallinnas	Eesti-Soome	179-202	0-9
10. 1994, Helsingis	Eesti-Soome	146:236	0-10
11. 1995, Tallinnas	Eesti-Soome	58:116	0-11
12. 1996, Espoos	Eesti-Soome	117:211	0-12
13. 1998, Espoos	Eesti-Soome	29:54	0-13
14. 1999, Tallinnas	Eesti-Soome	65:77	0-14
15. 2000, Espoos	Eesti-Soome	68:75	0-15
16. 2001, Keilas	Eesti-Soome	42:60	0-16
17. 2002, Helsingis	Eesti-Soome	44:70	0-17
18. 2003, Keilas	Eesti-Soome	96-84	1-17
19. 2004, Helsingis	Eesti-Soome	45:57	1-18
20. 2005, Tartus	Eesti-Soome	69:107	1-19

21. 2006, Vantaas	Eesti-Soome	43:45	1-20
22. 2007, Tallinnas	Eesti-Soome	100:90	2-20
23. 2008, Espoonlahtis	Eesti-Soome	94:96	2-21
24. 2009, Tartus	Eesti-Soome	113:103	3-21
25. 2010, Tikkurilas	Eesti-Soome	89:122	3-22
26. 2011, Tallinnas	Eesti-Soome	98:130	3-23
27. 2012, Espoos	Eesti-Soome	102:126	3-24
28. 2013, Tallinnas	Eesti-Soome	99:126	3-25
29. 2014, Espoos	Eesti-Soome	90:138	3-26

EESTI NSV-SOOME MAAVÕISTLUS UJUMISES 1957-1990

EESTI NSV – 14, SOOME – 7

1. 1957, Helsingis	Eesti NSV-Soome	85,5:67,5	1-0
2. 1958, Elvas	Eesti NSV-Soome	84:69	2-0
3. 1959, Kotkas	Eesti NSV-Soome	71:82	2-1
4. 1960, Elvas	Eesti NSV-Soome	75,5:76,5	2-2
5. 1961, Riihimäel	Eesti NSV-Soome	62:91	2-3
6. 1962, Järvakandis	Eesti NSV-Soome	73:80	2-4
7. 1968, Tallinnas	Eesti NSV-Soome	104:81	3-4
8. 1969, Poris	Eesti NSV-Soome	61:125	3-5
9. 1978, Kotkas	Eesti NSV-Soome	51:97	3-6
10. 1979, Tallinnas	Eesti NSV-Soome	131:99	4-6
11. 1980, Helsingis	Eesti NSV-Soome	62:42	5-6
12. 1981, Tallinnas	Eesti NSV-Soome	156:106	6-6
13. 1982, Hyvinkääl	Eesti NSV-Soome	147:136	7-6
14. 1983, Tallinnas	Eesti NSV-Soome	164:142	8-6
15. 1984, Tamperes	Eesti NSV-Soome	175,5:126,5	9-6
16. 1985, Tallinnas	Eesti NSV-Soome	179:127	10-6
17. 1986, Hyvinkääl	Eesti NSV-Soome	164:141	11-6
18. 1987, Tallinnas	Eesti NSV-Soome	158:148	12-6
19. 1988, Tamperes	Eesti NSV-Soome	160,5:145,5	13-6
20. 1989, Tallinnas	Eesti NSV-Soome	176:152	14-6
21. 1990, Vantaas	Eesti NSV-Soome	168:213	14-7

FINA-s ja LEN-is aktiivse kaasalöömise kõrval on EUL ka Põhjamaade Ujumisliidu liige (NSF, asutatud 1948). Liidu liikmed on Island, Fääri saared, Taani, Norra, Rootsi, Soome, Eesti. Leedu ja Läti on NSF assotsioneerunud liikmed. Tõele au andes kulges NSF üsna keerukate läbirääkimiste kaudu ja kestis aastaid, kuigi koostöö sujus kõigest hoolimata sõbralikult ja lodusalt. Eesti liitumine toimus 27.09.2013 Šotimaal. EUL-il on õigus osaleda kõikidel NSF-i üritustel, nagu näiteks Põhjamaade meistrivõistlused ja noorte meistrivõistlused